

Piotr Orłowski

mgr, Dowództwo Komponentu Wojsk Specjalnych, Uniwersytet Jagielloński
ORCID: 0000-0003-0998-1610

Miejsce JW GROM w systemie bezpieczeństwa RP

Obywatel Polski powinien mieć świadomość tego, że gdy znajdzie się w przypadku zagrożenia swojego życia, jest w Polsce siła, która się o niego upomni.

płk Piotr Gąstał

Dowódca Jednostki Wojskowej GROM w latach 2011–2016

Wprowadzenie

Jednostka Wojskowa GROM od momentu jej powstania w lipcu 1990 r. zawsze zajmowała i zajmuje szczególne miejsce w systemie bezpieczeństwa RP. Od momentu jej sformowania do dnia dzisiejszego, tj. przez przeszło 30 lat, wokół Jednostki Wojskowej GROM, zwanej inaczej Jednostką Wojskową 2305, narosło sporo mitów, historii prawdziwych i nieprawdziwych, budujących różny jej odbiór oraz wyobrażenie o niej w społeczeństwie. Niniejszy tekst nie ma celu mierzyć się z istniejącymi mitami czy półprawdami; zasadniczym celem artykułu jest uzmysłowienie, jak ważnym ogniwem w łańcuchu bezpieczeństwa Polski jest Jednostka Wojskowa GROM. Wynika to przede wszystkim z unikatowych zdolności, jakie posiada Jednostka, co jest następstwem przyjętych od samego początku jej budowania wzorców amerykańskich i brytyjskich. Oczywiście same wzorce mogłyby okazać się niewystarczające dla budowania tak zaawansowanego narzędzia, jakim jest GROM. Należy zatem podkreślić fakt, że w proces budowy zdolności Jednostki bezpośrednio zaangażowali się Amerykanie i Brytyjczycy. Od samego początku Jednostka Wojskowa GROM była wzorowana na rozwiązaniach przyjętych

w brytyjskim 22 Special Air Service (22 SAS), 1st Special Forces Operational Detachment – Delta¹ czy Naval Special Warfare Development Group – DEVGRU². Tak obrana matryca pozwoliła na stworzenie w Polsce niezwykle skutecznego narzędzia: jednostki wojskowej o unikatowych zdolnościach, które w chwili obecnej plasują GROM jako jedną z nielicznych jednostek tzw. poziomu Tier One na świecie³. Przekłada się to obecnie w szczególnie widoczny sposób na miejsce i zadania nie tylko Jednostki Wojskowej GROM, ale całości Wojsk Specjalnych na Wschodniej Flance NATO, będącej tak istotnym pod względem bezpieczeństwa obszarem na geopolitycznej mapie świata. Poruszony powyżej aspekt koresponduje z tematem niniejszego tekstu, powróci jednak później. Niniejsza analiza bazuje na wnioskach wywiedzionych z załączonych źródeł bibliograficznych oraz własnych doświadczeń wynikających z pracy zawodowej.

Jednostka Wojskowa GROM w działaniach wewnątrz państwa

Aby uzyskać odpowiedź na pytanie, jakie jest miejsce Jednostki Wojskowej GROM w systemie bezpieczeństwa narodowego, należy porównać dwa podstawowe aspekty. Są nimi: katalog trzech podstawowych misji/zadań Sił Zbrojnych RP oraz katalog zdolności Jednostki Wojskowej GROM. Uzyskanie obrazu wpisywania się zdolności Jednostki w misję Sił Zbrojnych RP daje zasadniczą odpowiedź co do miejsca GROM w systemie bezpieczeństwa narodowego. Trzy podstawowe misje sił zbrojnych RP wymienione w dokumentach strategicznych to:

- 1) zagwarantowanie obrony państwa i przeciwstawienie się agresji;⁴
- 2) udział w procesie stabilizacji sytuacji międzynarodowej oraz w operacjach reagowania kryzysowego i humanitarnych;
- 3) wspieranie bezpieczeństwa wewnętrznego i pomoc społeczeństwu⁵.

Należy podkreślić, że przytoczone misje dotyczą całości Sił Zbrojnych RP, a nie tylko Jednostki Wojskowej GROM czy szerzej: Wojsk Specjalnych. Trzeba zatem

¹ Potocznie stosowana nazwa: Delta Force. Więcej na temat Jednostki W: Haney, *Delta Force*, przeł. K. Matejczyk-Wyka, Inne Spacerki, Zielonka 2010.

² Potocznie stosowana nazwa: Seal Team Six.

³ Nieformalnie przyjęta klasyfikacja w siłach specjalnych USA, NATO czy w świecie zachodnim. Jednostki typu Tier One dedykowane są do wykonywania zadań o najwyższym poziomie ryzyka, trudności oraz niejawności. Posiadają one zazwyczaj swój odrębny budżet oraz sposób rekrutacji operatorów z innych jednostek specjalnych. Działają zazwyczaj poza granicami kraju, a ich operacje są utrzymywane w ścisłej tajemnicy. Klasycznym przykładem koncentracji jednostek typu Tier One jest amerykańskie dowództwo JSOC (Joint Special Operations Command), któremu podlega kilka jednostek, m.in. Delta Force, DEVGRU, The United States Army Intelligence Support Activity i in. Przykładem spoza JSOC jednostek typu Tier One są: brytyjski 22 SAS, australijski SASR, izraelski Sayeret Matkal czy właśnie polski GROM.

⁴ Potencjalny scenariusz zagrażający bezpieczeństwu państwa polskiego oraz całemu regionowi, przedstawiony jest w ciekawy i realistyczny sposób w: R. Shirreff, *2017: wojna z Rosją*, przeł. R. Kot, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2016

⁵ Misja i wizja Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, wojsko-polskie.pl, <https://www.wojsko-polskie.pl/misja-wizja> [dostęp: 29.12.2019].

w tym miejscu wymienić trzy podstawowe obszary prowadzenia operacji specjalnych przez Wojska Specjalne, a więc również – a może przede wszystkim – przez Jednostkę Wojskową GROM. Są to:

- 1) akcje bezpośrednie (ang. *Direct Action*, DA);
- 2) rozpoznanie specjalne (ang. *Special Reconnaissance*, SR);
- 3) wsparcie militarne (ang. *Military assistance*, MA)⁶.

Przytoczone powyżej punkty, charakteryzujące trzy podstawowe zadania wojsk/sił specjalnych, pochodzą z dokumentu sojuszniczego, jednak całkowicie odzwierciedlają narodowe podejście do rozumienia i umiejscowienia operacji specjalnych w spektrum współczesnych konfliktów i zagrożeń. Jednostka Wojskowa GROM poprzez posiadane zdolności we wszystkich trzech przytoczonych obszarach stanowi zasadnicze narzędzie lub uzupełnia katalog zdolności i możliwości w ramach podnoszenia poziomu bezpieczeństwa narodowego. Proponowane podejście zakłada opisanie wybranych korelacji zachodzących pomiędzy wymienionymi misjami Sił Zbrojnych RP a rodzajami operacji specjalnych, realizowanymi przez Jednostkę Wojskową GROM.

Korelacja I: zagwarantowanie obrony państwa i przeciwstawienie się agresji – akcje bezpośrednie

Jeżeli pierwszym zadaniem w ramach misji Sił Zbrojnych RP jest „zagwarantowanie obrony państwa i przeciwstawienie się agresji”, a pierwszym zadaniem sił specjalnych – prowadzenie akcji bezpośrednich, należy zastanowić się, co taka kombinacja pojęć może oznaczać w praktyce i w jaki sposób może korelować z bezpieczeństwem państwa. W sytuacji bezpośredniego zagrożenia niepodległości i integralności państwa polskiego Jednostka Wojskowa GROM może bezpośrednio oddziaływać na siły zbrojne przeciwnika w ramach prowadzenia operacji obronnej zarówno w układzie narodowym, jak i sojuszniczym. Akcje bezpośrednie to głównie kinetyczne oddziaływanie na kluczowy personel przeciwnika: liderów wojskowych i politycznych, oraz na stanowiska dowodzenia, infrastrukturę wojskową i krytyczną. Poprzez działania w głębokim ugrupowaniu przeciwnika, jako posiadająca unikatowe zdolności przenikania⁷, Jednostka Wojskowa GROM może być niezwykle skutecznym narzędziem służącym utrudnianiu prowadzenia operacji wojskowych sił przeciwnych, a nawet może je skutecznie uniemożliwić. Zaznaczyć należy, że efekty prowadzenia akcji bezpośrednich, czy to w tylnej, czy w bezpośredniej strefie działań, mogą stanowić bardzo istotne przełożenie dla zdolności operacyjnych innych rodzajów sił zbrojnych uczestniczących w operacji obronnej. Przykładowo: likwidacja zaawansowanego systemu radarowego lub baterii rakiet

⁶ *AJP 3.5 (B). Allied Joint Doctrine for Special Operations, Section 3: Special operations and the spectrum of conflict*, NSHQ – NATO Special Operations Headquarters, Mons 2017, s. 1–3.

⁷ Przykładem taktyka polegająca na wykonaniu skoków typu HALO/HAHO (High Altitude, Low Opening/High Altitude, High Opening, tj. duża wysokość skoku – otwarcie czaszy spadochronu na niskiej wysokości/duża wysokość skoku – duża wysokość otwarcia czaszy spadochronu). Tego rodzaju taktyka pozwala na szybkie dostanie się w rejon działania lub umożliwia szybowanie na spadochronach (nawet do kilkudziesięciu kilometrów od miejsca opuszczenia statku powietrznego) przy jednoczesnym uniknięciu bycia wykrytym przez przeciwnika. Jednostka Wojskowa GROM może wykonywać tego typu skoki w różnych warunkach atmosferycznych oraz w nocy; dodatkowo w ramach sekcji może występować K9, a więc pies bojowy.

przeciwlotniczych w wyniku przeprowadzonej akcji bezpośredniej może mieć kluczowe znaczenie dla zdolności sił powietrznych prowadzących działania w ramach strategicznej operacji obronnej.

Korelacja II: zagwarantowanie obrony państwa i przeciwstawienie się agresji – rozpoznanie specjalne

Zbliżone zadania w ramach operacji obronnej może wykonywać Jednostka Wojskowa GROM prowadząc tzw. rozpoznanie specjalne. Posiadane w tym obszarze zdolności oraz taktyki, techniki i procedury stwarzają szerokie pole możliwości oddziaływania na siły zbrojne przeciwnika, który naruszył granice RP, a wypadku wojny – poza granicami państwa. Rozpoznanie specjalne może być jednym z głównych źródeł informacji dla wojsk własnych o ruchach wojsk przeciwnika, o jego słabych stronach i stanowiskach dowodzenia. Informacje te mogą mieć kluczowe znaczenie dla planowania dalszych działań w ramach operacji obronnej narodowej czy w układzie sojuszniczym. Informacje dostarczane w tym zakresie przez Jednostkę Wojskową GROM – czy w ogóle przez Wojska Specjalne – mogą być również wykorzystywane do prowadzenia ognia precyzyjnego na pozycje nieprzyjaciela czy uderzenia w jego słabe punkty. Ważne jest, aby w tym konkretnym aspekcie rozpoznanie specjalne widzieć szerzej: że ta konkretna zdolność Jednostki Wojskowej GROM może stanowić źródło informacji pozwalających reagować na ruch przeciwnika w danym momencie, ale również, że informacje te, poparte właściwą analizą, mogą stanowić znaczący czynnik umożliwiający przewidywanie ruchów przeciwnika w bliższej i dalszej przyszłości. Jest to niezwykle cenne w sytuacji rozpatrywania scenariusza obrony terytorium Polski, szczególnie w perspektywie mierzenia się z potencjałem militarnym przeciwnika, przewyższającym liczebnie, przynajmniej w pierwszej fazie konfliktu, potencjał Sił Zbrojnych RP. Także i tego typu zdolności należy rozpatrywać szerzej, a mianowicie w kontekście bezpieczeństwa na Wschodniej Flance NATO. Jednostka Wojskowa GROM jest jednym z bardzo nielicznych elementów sił specjalnych w strukturze NATO ulokowanym bezpośrednio na Wschodniej Flance NATO i zdolnym do dostarczania kluczowych informacji oraz prowadzenia rozpoznania specjalnego na korzyść nie tylko Sił Zbrojnych RP, ale również na rzecz komponentów NATO rozlokowanych w opisywanym rejonie. Bezpieczeństwo militarne Polski w kontekście prowadzenia operacji obronnej należy bowiem zawsze rozpatrywać dwutorowo: w ujęciu narodowym oraz sojuszniczym.

Korelacja III: zagwarantowanie obrony państwa i przeciwstawienie się agresji – wsparcie militarne

Wsparcie militarne jest określane jako najtrudniejsze z zadań stojących przed Wojskami Specjalnymi, a Jednostka Wojskowa GROM posiada bogate doświadczenie w prowadzeniu tego typu operacji specjalnych. Wsparcie militarne polega na przekazywaniu wiedzy z zakresu sztuki wojskowej, w tym wypadku prowadzenia operacji specjalnych, zazwyczaj w wybranym obszarze. Umiejętność doboru środków, zaufanie czy wreszcie obszar, z jakiego nauczany podmiot będzie pozyskiwał wiedzę od bardziej doświadczonego partnera, jest niezwykle trudnym i wymagającym zadaniem. Nie ulega natomiast wątpliwości, że wsparcie militarne

w przypadku elementów zadaniowych Wojsk Specjalnych, a więc i Jednostki Wojskowej GROM, będzie realizowane przede wszystkim poza granicami kraju. Prowadzenie specjalistycznych szkoleń, przygotowywanie elementów sił zbrojnych państw sojusznicych, szczególnie na Wschodniej Flance NATO, nie jest niczym innym, jak kolektywnym budowaniem zdolności obronnych. Opiswany przykład daje możliwość postrzegania Jednostki Wojskowej GROM jako elementu budującego konkretne zdolności poza granicami kraju, np. w Afganistanie⁸, w celu podniesienia zdolności do działania u analogicznych elementów sił zbrojnych państw trzecich. Takie zdolności dają możliwość budowania współodpowiedzialności za bezpieczeństwo regionu z graczami nieposiadającymi w danym momencie określonych zdolności, koniecznych dla prowadzenia np. kolektywnej obrony.

Jednostka Wojskowa GROM w działaniach poza granicami państwa

Odmienna optyka opisywanej problematyki plasuje Jednostkę Wojskową GROM w szczególnym miejscu – w odniesieniu do jej miejsca w systemie bezpieczeństwa narodowego – w kontekście zadań, wykonywanych przez Jednostkę poza granicami kraju.

Korelacja IV: Udział w procesie stabilizacji sytuacji międzynarodowej oraz w operacjach reagowania kryzysowego i humanitarnych – DA, MA, SR
Zaangażowanie Jednostki Wojskowej GROM poza granicami kraju, co wynika z opisywanej korelacji, przekłada się bezpośrednio i pośrednio na bezpieczeństwo narodowe RP⁹. Udział w różnego rodzaju misjach, daleko od granic Polski, nie tylko buduje wiarygodność państwa na arenie międzynarodowej, jako aktywnego i zaangażowanego sojusznika w strukturach NATO, należy bowiem dodać, że budowanie odpowiedniego poziomu zaufania wśród sojuszników ma oczywiste znaczenie dla samego bezpieczeństwa Polski. Poprzez zaangażowanie Jednostki Wojskowej GROM i, całościowo, Wojsk Specjalnych w misje poza jej granicami, Polska jest postrzegana jako poważny i wiarygodny partner w obszarze operacji specjalnych Paktu Północnoatlantyckiego. Wyrazem tak osiągniętego statusu jest uznanie pozycji Polski jako lidera w regionie w dziedzinie SOF. Podobnie rolę Polski w tym obszarze postrzegają Stany Zjednoczone, zaangażowane w bliską współpracę z Polską od 2009 r. Jednostka Wojskowa GROM przecierała owe szlaki współpracy znacznie wcześniej. Lata 90. i aktywność Jednostki na wielu płaszczyznach współpracy z zachodnimi odpowiednikami, a także udział w misjach dawały Polsce ogromny atut w jej staraniach o członkostwo w strukturach Paktu Północnoatlantyckiego. Jednostka Wojskowa GROM była pierwszym elementem Sił Zbrojnych RP w pełni gotowym do integracji ze strukturami NATO, na długo przed faktycznym przystąpieniem Polski do Sojuszu.

⁸ Zobacz szerzej: L. Neville, *Special Operations Forces in Afghanistan*, Osprey, Oxford 2009.

⁹ Zobacz szerzej: D. Dachowicz, H. Królikowski, *Polish Special Operations Forces and Special Operations. Historical Outline and Present Days*, Taktyka i Strategia, Warszawa 2016, s. 55–85.

Zaangażowanie Jednostki Wojskowej GROM w misje poza granicami państwa przekłada się na bezpieczeństwo narodowe poprzez bliskie budowanie relacji z innymi, analogicznymi elementami sił specjalnych świata. Dodatkowym bardzo ważnym elementem jest zdobywanie doświadczenia w realnych warunkach bojowych – jest to wartość nie do przecenienia. Najbardziej nawet realistyczne szkolenie nigdy nie zastąpi faktycznego, realnego działania w ramach realizacji prawdziwych operacji specjalnych. Doświadczenie tego typu może stanowić bardzo ważny element budowania realnych zdolności obrony granic państwa bądź przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym zarówno w stanie pokoju, jak kryzysu i wojny.

Jednostka Wojskowa GROM była jednym z pierwszych elementów Sił Zbrojnych RP użytych do zadań o znaczeniu strategicznym dla dużych operacji sojusznicznych¹⁰. Dzięki tak szerokiemu zaangażowaniu poza granicami kraju Jednostka posiada bogate doświadczenie z realizacji zadań w ramach prowadzenia akcji bezpośrednich, rozpoznania specjalnego oraz wsparcia militarnego. Tego typu doświadczenie może niejednokrotnie stanowić bardzo przydatne narzędzie w utrzymaniu bezpieczeństwa narodowego. Wojska Specjalne, a więc i Jednostka Wojskowa GROM, współpracują nie tylko z innymi rodzajami Sił Zbrojnych RP ale mogą również dzielić się przynajmniej częścią swojego doświadczenia z elementami niemilitarnego podsystemu bezpieczeństwa narodowego. Podstawowe jednostki współpracujące w tym obszarze z Jednostką Wojskową GROM to Policja i Straż Graniczna. Ten aspekt będzie jeszcze szerzej poruszony w dalszej części tekstu.

Korelacja V: Wspieranie bezpieczeństwa wewnętrznego i pomoc społeczeństwu – akcje bezpośrednie, rozpoznanie specjalne, wsparcie militarne

Jednostka Wojskowa GROM stale utrzymuje zdolności do prowadzenia operacji we wszystkich trzech stanach bezpieczeństwa państwa, którymi są: pokój, kryzys i wojna. Rozpatrując miejsce Jednostki w systemie bezpieczeństwa narodowego, należy przede wszystkim spojrzeć na możliwości oddziaływania Jednostki na poziom bezpieczeństwa w czasie pokoju i kryzysu. Perspektywa ta jest o tyle ważna, że dotyczy normalnego, codziennego poziomu funkcjonowania państwa mierzącego się z różnego rodzaju zagrożeniami. Wsparcie udzielane przez jednostki Sił Zbrojnych RP (a więc i przez Jednostkę Wojskową GROM) elementom podsystemu pozamilitarnego stanowi jeden z najważniejszych obszarów w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego i wciąż wymaga refleksji związanej z poprawieniem obecnie funkcjonującego systemu. Charakterystyka współczesnych zagrożeń, pojawiających się nagle i wymagających natychmiastowej reakcji, niekonwencjonalnego podejścia, a także trafnej umiejętności określenia źródła zagrożenia, wymaga prac nad stworzeniem systemu bardziej efektywnego i zdolnego do szybkiej adaptacji. Polska, będąc państwem położonym w miejscu na mapie Europy wyjątkowym, jest szczególnie predestynowana do posiadania skutecznego systemu zdolnego do generowania szybkich i skutecznych odpowiedzi na pojawiające się

¹⁰ Zaangażowanie GROM w zajęcie terminala przeładunkowego ropy KAAOT, portu Umm Kasr czy tamy pod Murakają w ramach otwarcia działań przeciwko Irakowi podczas tzw. II wojny w Zatoce Perskiej w 2003 r. Zobacz szerzej w: L. Neville, *Special Operations Forces in Iraq*, Osprey, Oxford 2008.

zagrożenia. Ostatnie lata przyniosły pewne zmiany w opisywanym obszarze. Podstawowym ruchem było wdrożenie w życie Ustawy o działaniach antyterrorystycznych¹¹ w 2016 roku na kanwie przygotowań do dwóch dużych wydarzeń w kraju, mianowicie: szczytu NATO w Warszawie i Światowych Dni Młodzieży w Krakowie. Dokument ten wychodzi naprzeciw pilnej potrzebie uporządkowania relacji zachodzących pomiędzy poszczególnymi elementami, niemilitarnymi i militarnymi, odpowiedzialnymi za funkcjonowanie systemu bezpieczeństwa narodowego. Ustawa z 2016 r. określa relacje zachodzące pomiędzy służbami i instytucjami, wskazując poziom odpowiedzialności i ich hierarchię, reguluje kwestię przykładowo specjalnego użycia broni i środków przymusu bezpośredniego – dotychczasowy brak takich regulacji nie dawał możliwości wspólnego działania i powodował rozmycie lub dublowanie kompetencji. Dokument ten normuje również możliwości użycia Sił Zbrojnych na terenie kraju na wypadek wystąpienia sytuacji o charakterze terrorystycznym¹². Jednostka Wojskowa GROM jest pierwszą ze wszystkich jednostek Wojsk Specjalnych dedykowaną do prowadzenia operacji o charakterze kontrterrorystycznym, charakteryzujących się fizycznym zwalczaniem terroryzmu i, co bardzo ważne, uwalnianiem zakładników. Często w tym miejscu popełniany jest błąd, polegający na identyfikacji tego typu zadań dla Jednostki Wojskowej GROM tylko na terenie kraju. Tymczasem należy pamiętać, że Jednostka Wojskowa GROM posiada tę zupełnie unikatową zdolność, polegającą na ochronie obywateli RP czy mienia narodowego, również, a może przede wszystkim, poza granicami kraju. Należy zatem postrzegać Jednostkę jako narzędzie w szerszym ujęciu, zdolną do ochrony granic RP i jej obywateli nie tylko na terenie kraju, ale również poza jego granicami. System bezpieczeństwa narodowego należy bowiem widzieć w pełnym kontekście, nie może się ograniczać tylko i wyłącznie do terytorium państwa. Jednostka Wojskowa GROM w odniesieniu do specyfiki zagrożeń mogących wystąpić we współczesnym świecie jest narzędziem nie tylko skutecznym, ale przede wszystkim niezbędnym w swoim funkcjonowaniu, w odniesieniu do poważnego postrzegania budowania zdolności państwa, celem ochrony swoich obywateli. Powyższa refleksja odnosi się wprost do prób, jakie miały swoje miejsce w historii Jednostki, a które związane były z próbami jej likwidacji lub dziwnych przekształceń. Dopiero utworzenie Wojsk Specjalnych i powołanie do życia Dowództwa Wojsk Specjalnych¹³ definitywnie ukróciło wszelkie próby związane z niejasnymi wobec niej zamiarami. Lawinowo rosnące zaangażowanie obywateli Polski w międzynarodowych korporacjach oraz wciąż zwiększająca się liczba Polaków podróżujących służbowo czy turystycznie po całym świecie otwierają obywatelom liczne możliwości, ale jednocześnie wymagają od państwa zadbania o ich bezpieczeństwo. Rosnący poziom zagrożeń nakłada na państwo również obowiązek utrzymania zdolności ochrony i szybkiej pomocy dedykowanej placówkom dyplomatycznym RP we wszystkich państwach, z którymi Polska utrzymuje stosunki dyplomatyczne. Tutaj właśnie należy dopatrywać się szczególnej roli Jednostki Wojskowej GROM w całości zadań, jakie można realizować na rzecz bezpieczeństwa

¹¹ Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych, Dz.U. z dnia 24 czerwca 2016 r., poz. 904.

¹² *Ibidem*.

¹³ Obecnie Dowództwo Komponentu Wojsk Specjalnych.

państwa. Większość opisanych korelacji zachodzących pomiędzy zadaniami stojącymi przed Siłami Zbrojnymi RP a specyfiką operacji specjalnych to zadania, które Jednostka Wojskowa GROM realizować może dla lub na korzyść innych elementów Sił Zbrojnych RP. Należy wyraźnie zaznaczyć, że całość Wojsk Specjalnych jest zdolna do wykonywania większości z opisanych zadań. Specyfika Jednostki Wojskowej GROM polega na doświadczeniu i wyszkoleniu operatorów, ich przygotowaniu do najtrudniejszych zadań. Podobnie sytuacja wygląda, jeżeli przeanalizujemy zadania, jakie może wykonywać Jednostka czy Wojska Specjalne jako całość, by udzielić wsparcia i pomocy dedykowanej Policji bądź Straży Granicznej. W tym miejscu zarówno Jednostka Wojskowa GROM, jak i pozostałe jednostki Wojsk Specjalnych będą wykonywać zadania wspólnie z innymi, często pozamilitarnymi elementami systemu bezpieczeństwa narodowego. Unikatowość GROM polega na możliwości prowadzenia operacji specjalnych poza granicami kraju, polegających na ratowaniu życia, zdrowia i mienia. Można zaryzykować stwierdzenie, że w zasadzie poza Wojskami Specjalnymi, a w tym konkretnym przypadku – poza Jednostką Wojskową GROM, nie ma innego elementu systemu bezpieczeństwa państwa, który byłby w stanie prowadzić działania tego typu. Oczywiście realizacja takich zadań musi być odpowiednio wspierana przez służby i konkretne podmioty z poszczególnych resortów, jednak wykonawcą zadania w takim przypadku może być w zasadzie jedynie Jednostka Wojskowa GROM.

Współpraca międzyresortowa w rozumieniu funkcjonowania systemu bezpieczeństwa narodowego jest w wielu krajach zachodnich normą. Warto zauważyć, że takie podejście jest jak najbardziej uzasadnione i daje możliwość uzyskania efektu synergii, szczególnie w sytuacji, kiedy odpowiednie elementy wspólnie ćwiczą, sprawdzają procedury, ufają sobie wzajemnie. Podejście do tak rozumianego systemu bezpieczeństwa narodowego, bazującego na współpracy międzyresortowej i międzyagencyjnej, jest w ocenie autora najszlachetniejszym kierunkiem budowy faktycznych, realnych zdolności ochrony państwa i jego obywateli. Polska, jako państwo aspirujące do roli lidera w Europie Środkowej, musi budować swój autorytet również poprzez posiadane zdolności w obszarze bezpieczeństwa i ochrony własnych obywateli. Stan ten jest już poniekąd osiągnięty. Rok 2020 będzie wyjątkowym, bo jubileuszowym rokiem w historii Jednostki Wojskowej GROM, Jednostka będzie bowiem obchodzić 30-lecie powstania. Przez cały okres swojego istnienia Jednostka zdobywała unikatowe zdolności w obszarze bezpieczeństwa, wypracowane zostały unikatowe techniki, taktyki i procedury, specyficzne dla tak wysoce wyspecjalizowanego narzędzia, jakim jest GROM. Jednostka, co zostało już wspomniane, zdobyła zaufanie wśród strategicznych partnerów Polski, nie tylko ze świata operacji specjalnych. Dowodem wyjątkowości Jednostki jest zatem sam fakt jej istnienia w świadomości potencjalnego agresora, przeciwnika, a zatem pełni ona również rolę odstraszącą. Każdy potencjalny gracz, czy to państwowy, czy niepaństwowy, musi zatem wkalkulować konieczność mierzenia się w takim bądź innym wymiarze z potencjałem Sił Zbrojnych RP, a zatem również z Jednostką Wojskową GROM. Postrzeganie w roli elementu odstraszącego nie jest często obecne w refleksji nad systemem bezpieczeństwa narodowego, szczególnie w kontekście elementów Wojsk Specjalnych. Pakt Północnoatlantycki coraz częściej podkreśla rolę *deterrence* – odstraszenia, szczególnie w ujęciu bezpieczeństwa

na Wschodniej Flance NATO. Bezpośrednim odzwierciedleniem faktu mocnej roli Polski w Sojuszu Północnoatlantyckim niech będzie objęcie dowodzenia w roku 2020 nad tzw. Szpicą NATO (Very High Readiness Joint Task Force)¹⁴.

Podsumowanie

Jednostka Wojskowa GROM umiejscowiona jest w kilku różnych punktach w rozumieniu systemu bezpieczeństwa narodowego. Stale utrzymując bardzo wysoką gotowość, może realizować zadania w czasie pokoju, kryzysu i wojny, w układzie narodowym oraz sojuszniczym w obrębie granic państwa, jak i poza jego granicami. Szczególną rolę, w ocenie autora, pełnią zadania związane z ochroną polskich obywateli poza granicami kraju. Analiza środowiska bezpieczeństwa wskazuje, że liczba i poziom zagrożeń, na które będą narażeni polscy obywatele, będzie wzrastać. Posiadanie w arsenale państwa Jednostki Wojskowej GROM może, niestety, w nieodległej przyszłości okazać się absolutną koniecznością w kontekście dbania o bezpieczeństwo Polaków za granicą. Inaczej nieco rysuje się sytuacja w kraju, należy jednak pamiętać o wyjątkowych zdolnościach, szczególnie w obszarze fizycznego zwalczania terroryzmu, jakie Jednostka Wojskowa GROM posiada, uzupełniające narodowe zdolności już posiadane, a ulokowane w niemilitarnym podsystemie bezpieczeństwa narodowego.

Bibliografia

- AJP 3.5 (B). *Allied Joint Doctrine for Special Operations*, NSHQ – NATO Special Operations Headquarters, Mons 2017.
- Dachowicz D., Królikowski H., *Polish Special Operations Forces and Special Operations. Historical Outline and Present Day*, Taktyka i Strategia, Warszawa 2016.
- Haney E., *Delta Force*, przeł. K. Matejczyk-Wyka, Inne Spacery, Zielonka 2010.
- Misja i wizja Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, wojsko-polskie.pl, <https://www.wojsko-polskie.pl/misja-wizja> [dostęp: 29.12.2019].
- Neville L., *Special Operations Forces in Afghanistan*, Osprey, Oxford 2009.
- Neville L., *Special Operations Forces in Iraq*, Osprey, Oxford 2008.
- Poland Takes Charge of NATO High Readiness Force*, 30.12.2019, North Atlantic Treaty Organization, https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_172334.htm [dostęp: 3.01.2020].
- Shirreff R., *2017: wojna z Rosją*, przeł. R. Kot, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2016.
- Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych, Dz.U. z dnia 24 czerwca 2016 r., poz. 904.
- Wojska Specjalne 2007–2017*, publikacja okolicznościowa w 10. rocznicę utworzenia Wojsk Specjalnych jako odrębnego Rodzaju Sił Zbrojnych, Kraków 2017.

¹⁴ Zob. szerzej: *Poland Takes Charge of NATO High Readiness Force*, 30.12.2019, https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_172334.htm [dostęp: 3.01.2020].

Miejsce JW GROM w systemie bezpieczeństwa RP *Streszczenie*

Niniejszy tekst ma na celu ukazanie miejsca JW GROM w systemie bezpieczeństwa narodowego. Zawarte zostały w nim uwagi związane z zadaniami i zdolnościami posiadanymi przez Jednostkę w odniesieniu do misji sił zbrojnych RP. W ocenie autora takie podejście do tematu daje, w ogólnym ujęciu, najbardziej czytelny obraz, jak ważnym elementem dla bezpieczeństwa państwa i jego obywateli, szczególnie poza granicami kraju, jest JW GROM. Analiza została oparta na materiałach źródłowych, literaturze przedmiotu oraz obserwacji prowadzonej przez autora. Pozwoliło to odpowiedzieć na kluczowe pytanie: jakie jest miejsce JW GROM w systemie bezpieczeństwa narodowego RP? Szczegółowo zaś – jak jej zadania i działania wpisują się w misję Sił Zbrojnych RP.

Słowa kluczowe: JW GROM, Wojska Specjalne, system bezpieczeństwa narodowego

The Place of SMU GROM in the National Defense System *Abstract*

The goal of this paper is to show the place the SMU GROM holds within the national security system. It provides a few remarks related to the tasks and capabilities of the Unit in relation to the missions of the Polish armed forces. In the author's opinion, this approach to the subject offers, in general terms, possibly the clearest picture of how important the SMU GROM is for the security of the state and its people, especially outside the country. The analysis has been based on source materials, subject literature, and observations conducted by the author. This approach allows to answer the key research question: what is the place of SMU GROM in the national security system of the Republic of Poland, and, in more detail, how its tasks and activities fit into the missions of the Polish Armed Forces.

Key words: SMU GROM, Polish Special Forces, national defense system

Stellung der Militäreinheit GROM im Sicherheitssystem *der Republik Polen* *Zusammenfassung*

Dieser Text soll die Stellung der Militäreinheit GROM im nationalen Sicherheitssystem zeigen. Es sind in ihm die mit den Aufgaben und Fähigkeiten der Einheit in Bezug auf die Missionen der Streitkräfte der Republik Polen verbundenen Bemerkungen enthalten. Nach Ansicht des Autors gibt solcher Ansatz für das Thema, im Allgemeinen, den meist transparenten Überblick, wie wichtig die Militäreinheit GROM für die Sicherheit des Staats und seiner Bürger, besonders außerhalb des Landes, ist. Die Analyse stützt sich auf das Quellematerial, Fachliteratur und die durch den Autor geführte Beobachtung. Dadurch konnte die wichtigste Forschungsfrage beantwortet werden, die wie folgt lautet: wie ist die Stellung der Militäreinheit GROM im nationalen Sicherheitssystem der Republik Polen? Detailliert dagegen: in welchem Zusammenhang stehen die Aufgaben und Handlungen der Einheit mit den Missionen der Streitkräfte der Republik Polen?

Schlüsselwörter: Militäreinheit GROM, Sondereinsatzkräfte, nationales Sicherheitssystem

*Место Воинской части GROM
в системе безопасности Польши
Резюме*

В статье показано место Воинской части GROM в системе национальной безопасности. Указаны задачи, возможности подразделения и место этой воинской части в структуре Вооруженных сил Польши. По мнению автора, такой подход к теме дает возможность представить наиболее четкую картину того, насколько важным элементом для безопасности государства и его граждан, особенно за пределами страны, является Воинская часть GROM. Проведенный анализ был основан на документах, исследованиях и собственных наблюдениях автора. Собранный материал позволил дать ответ на ключевой вопрос: какое место занимает Воинская часть GROM в системе национальной безопасности Польши?

Ключевые слова: Воинская часть GROM, специальные войска, система национальной безопасности

